

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "

Helyben háshoz hozva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "

Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

Aszerkesztőség kóriratok visszaadása
 vagy megőrzésére nem vállalunk.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Talpra!

A választások előkészítő zivajába az emlékezés szárnyán érkezve, beledördül egy szó a multból:

Talpra!

Idegenül hangzik ma már ez a szózat előttünk. Talpra? Hát vajjon tudunk-e mi még egyáltalán talpra állani?! Hiszen nálunk a legtöbb ember — csak a más talpa után igyekszik lihegve, hódolásra szomjas ajakkal!

És mégis, mint minden évben, most is felharsan az országban szerte ezer és ezer ajkon a Talpra magyar. Jön évről-évre, figyelmeztetve, emlékeztetve, lelkesítve. Jön, hogy a hétköznapot ünneppé nemesítse. Jön kérlelhetlen pontossággal. És nyomában ama nagy napok annyi dicsérete. A költő, aki ott hagyja családját, bálványozott feleségét, apró kicsi fiát, hogy meghaljon a hazáért. A lángszavu szónok, aki Rákóczi nyomdokain emelkedik nemzete elsőjévé s ugyancsak a felséges fejedelem utját róva, indul nagy Törökországba, hosszú bujdosásra. A nádor huszárok főhadnagya, aki pár hét alatt tábornokká lesz s öreg, tudós vezéreket sorra ver ujoncokból álló hadseregével, aztán 30 éves korában befejezve ragyogó hadvezéri pályáját, évtizedeken át némán hordva az árulás hazug vádját, csöndes remeteségben nézi annak a nemzetnek fejlődését, melynek ő volt legzseniálisabb modern hadvezére. A vértanuk, a börtönben színlődők, a névtelen hősök százezrei, akik tudtak a hazáért küzdeni, szenvedni és meghalni. Mind megelevenednek emlékezetünkben, robogva érkeznek, táborra formálódnak és megkérdezik, értjük-e még ezt a riadót, hogy Talpra?!

Ez a nap nem a jelené, nem a jelennek sokszor nemtiszta hullámaié. Ez a nap a multé és a jövőé, az emlékezés és a lelkesedésé.

Emlékezés? Mikor ez a kor csak a ma hasznát hajszolja? Lelkesedés? Mikor ma a kétszer-kettőre építenek politikát, erkölcsöt, mindent?

Nos igen. Nézzetek szét magatok körül. Ha titeket, a mindennapi élet gondjaitól lesújtott, idealizmusotoktól megfosztott számítókat nem is lelkesít többé március 15-ike, nézzétek meg fiaitokat!

Nemzeti színű kokárdával, lelkesedéstől kipirult arccal sietnek emlékezni, és ünnepelni. Ez a fiatal sereg az, mely hatvankét év előtt a honvédsereget talpra állította. Ez volt akkor a reménység — ez a sors reménysége is. Az ifjuság, a márciusi ifjuság utódja. Az ő ajkukon hömpölyög végig áradatként az országban a Talpra magyar — ők megértik és hisszük; követni is fogják egykor. Mert lesz gyümölcs a fán, melynek van virága.

A polgárság ünnepe.

A magyar szabadság hajnalhasadásának, 1848. március 15-nek emlékezetét, mint már említettük, a polgárság ez évben is pártkülönbség nélkül megünnepli.

Erre vonatkozólag a polgármester és a két párt vezetői a következő felhívást bocsátották ki:

Nagyvárad város Polgáraihoz!

Magyarország politikai ujjaszületésének hatkettedik évfordulójához érkezünk el.

Évszázadokon keresztül sulyos megpróbáltatásokon, sulyos szenvedéseken ment a magyar nemzet keresztül, míg végre 1848 ban szabadságához jutott.

1848. március 15-ike az a nap, amidőn a felszabadulás, a szabadság szele végigzugott az egész magyar földön, amidőn a szabadság iránti lelkesedés lángra lobbantotta a szunnyadó lelkeket és talpra állította az egész magyar nemzetet.

Ez a nap minden magyar ember előtt ünnep és ünnep lesz mindaddig, míg ezen a vérel megszentelt földön magyar fog élni.

Nagyvárad város is kivette részét ama nagy napok dicsőségéből és keservéből. Polgárai közül honvédek adott a nemzet önvédelmi harcához és vértanukat a nagy és szent emberi eszmékhez.

A márciusi dicsőséges fölbuzdulás, a rákövetkező szabadságharc és később a gyász évei a város falai bőzött is magas hullámokat vertek fel, amelyek majd mint önfeláldozó és kiűző lelkesedés, majd mint egy sokat szenvedett népnek örök életért esdő imája hatottak fel a magyarok Istenének trónusáig.

Március idusát, a dicső kor emlékét Nagyvárad város polgárai is megünneplik.

E célból f. hó 16-én este 8 órakor társasvacsorára gyűlünk össze a »Fekete Sas« éttermében (étkezés étlap szerint).

Felkérjük Nagyvárad város polgárait, hogy az ünnepélyen minél nagyobb számmal jelenjenek meg.

Jöjjetek el honfiak és honleányok a Szert napok ünnepeire!

Külsőleg is mutassuk meg, hogy amidőn hazafiságról van szó, elismul közölkünk minden

ellentét, lelkünket csak egy érzés járja át, a hazafias lelkesedés soha meg nem szűnő érzése.

Nagyvárad, 1910. március hó 13-án.

Dr Adorján Emil. Rimler Károly.

Dr Hoványt Geza.

Dr Stokker József. Mezey Mihály.

Az ünnepély műsorát a következőkben állapították meg:

Elnöki megnyitó tartja Rimler Károly polgármester.

Ünnepi beszédek. Tartják Hoványi Géza és dr. Adorján Emil.

A társasvacsorán a református egyházi énekkar és a kath. legényegylet férfi és női kara hazafias dalokat adnak elő.

Előadás a szabadságharcról.

A Katholikus Kör ma március 15-nek szenteli utolsó vetítő estélyét. A szabadságharc kerül bemutatásra pompás színes vetített képekhez s előadást dr. Krüger Aladár tart. Az előadása közben és befejezésül Czuczor Vince irgalmas rendi szerzetes ad elő tárogatóján szabadságharc korabeli zeneszámokat. Az előadás pontban öt órakor kezdődik s a Kath. Kör dísztermében lesz megtartva.

Az iskolákban.

A nagyvárad kir. kath. jogakadémia ifjusága ma, délután fél 5 órakor tartja ünnepélyét a jogakadémia dísztermében, amelyre a város közönségét szívesen látja.

Az ünnepély lefolyása a következő lesz.

1. Megnyitó. Tartja Patóth Sándor. 2. A vén cigány. Melodráma. Farkas Imrétől. Szavalja Bércsei Endre, zongorán kíséri Békési Piroska urleány. 3. Ünnepi beszéd. Tartja dr. Kiss Géza jogtanár. 4. Rákóczi megtérése. Kaecók Pongráctól. Éneklő Movrin joghallgató, zongora kísérettel. 5. Magyar dal. Éneklő Lehotzky Bruno, zongora kísérettel. 6. Talpra magyar! Szavalja Kripka Géza.

A premontrai rend nagyváradai főgimnáziumában, ma, kedden délelőtt fél 11 órakor lesz a március 15-iki ünnepély.

1. Kéler B. Magyar vigjátéknyitány. Előadja a főgimn. zenekara. 2. Elnöki megnyitó, tartja Rendes E. ifj. elnöke. Váradi A. Petőfi a Hortobágyon, melodráma, szavalja Bary Zoltán, VIII. o. t. Zongorán kíséri Munk Audo VIII. o. t. 4. Ünnepi beszéd, tartja Molnár Lajos VIII. o. t. 5. Egressy B. Talpra magyar! Előadja a főgimn. férfikara, 6. Komjáthy Jenő. Magyar Szavalja Bartha Sándor VIII. o. t. Bihari. Beresényi nőtája. Előadja a főgimn. zenekara. — Az ünnepélyre az igazgatóság meghívja a hazafias közönséget.

Legjobban ajánlható az uri közönségnek ruhabetezésre.

MITTELLER EDE

Nagyvárad,
 Rákóczi ut

(Uri casino épület)
 Telefon 520.

ANGOL DIVAT FÉRFISZABÓ-CÉG

Szövetek méterenként nálam a legolcsóbb gyári árban szerezhetők be.

mely angol szövetekből a legújabb szabás szerint a legszebb kivitelben készít férfi-öltönyöket s minden e szakba vágó ruhaneműket. — Női costumöket valódi angol SZÖVETEK nagy választékban

A nagyváradai m. kir. állami főreáliskola „Arany János” önképzőköre a következő műsorral tartja meg ma, kedden délelőtt 10 órakor az intézetben március 15-iki ünnepélyét a következő műsorral:

1. Himnusz. Énekli az intézet énekkara. 2. Elnöki megnyitó. Tartja: Szathmáry Király István VIII. o. t. 3. Batthyány induló Játssza az intézet zenekara. 4. Ünnepi beszéd. Tartja: Krüger Viktor VIII. o. t. 5. Nemzeti dal Petőfi Sándortól. Szavalja: Reich József VIII. o. t. 6. Kuruc dalok Énekli az intézet énekkara. 7. Dancs symphonia: Játssza: Szűts Gyula VII. o. t. I. Kappel Sándor VII. o. t. II., zongorán kíséri: Smerhovsky József ur. 8. A legszebb dal Pósa Lajostól. Szavalja: Petry Gyula VI. o. t. 9. A törpék feltalálása Játssza az intézet zenekara. 10. Szózat. Énekli az intézet énekkara.

A nagyváradai községi polgári leányiskola ma, kedden délután 3 órakor tartja meg hazafias ünnepélyét a főreáliskola tornatermében.

A nagyváradai református tanítóképző intézet ma, március hó 15-én délelőtt 11 órakor az intézet disztermében tartja hazafias ünnepélyét, a következő műsorral:

1. Fel honfiak: Énekli az énekkar. 2. Emlék beszéd: Tartja Ehrenfeld Irén IV. é. k. nőv. 3. 1848. március 15: Irja Petőfi Sándor. Szavalja Szaboles Jolán III. é. k. nőv. 4. Gyenge violának: Énekli az énekkar. 5. Hunyadi nyitány: Erkel Ferencről Zongorán hat kézre játssza: Gaál Margit IV. é. Nagy Margit III. é. Perlesz Vilma III. é. k. nőv. 6. Ha az Isten... Mit csinálsz, mit varrogatsz ott...? Irja Petőfi Sándor. Szavalja György Mária II. é. k. nőv. 7. Rákóczi induló. Énekli az énekkar.

Az újvárosi róm. kath. fiúiskola méltóan régi hírnevéhez ünnepli meg a szabadság haj-

nalát. Tekintettel a nagyvásári szünre holnap 16 óra délelőtt 9 órakor tartja meg a szokásos hazafias ünnepélyét. Zöldy Bertalan tanító tartja az alkalmi beszédet. A szépen betanult hazafias dalokat pedig Halmos András énektanító vezetése mellett adják elő a növendékek. Hazafias szavakat pedig minden osztályból 2-2 tanuló fog előadni.

A Nagyváradai Felső Kereskedelmi Iskola Önképzőköre által a Kereskedelmi Csarnok disztermében rendezendő ünnepély műsora a következő:

1. Himnusz. 2. Megnyitó beszéd, tartja Maár Gyula ifj. elnök. 3. Március 15. Ábrányi E.-től, szavalja Haragos Lajos. 4. Ünnepi beszéd, tartja Ehrenkrantz Hugó. 5. Magyar zászló, Sajtó Sándortól, szavalja Sztankovits József. 6. A vén cigány, melodráma Farkas L.-től, előadja Aschner Béla, zongorán kíséri Kovács Endre. 7. Nemzeti dal, szavalja Horváth Miklós. 8. Szózat. Az ünnepély ma délután 3 órakor kezdődnek. A közönséget ezuton hívja meg a rendezőség.

A politikai helyzet.

Lueger temetése miatt Khuen-Héderváry bécsi utazása halasztást szenvedett csak tegnapi mehetett oda s ma járul a király elé aláírni az országgyűlés feloszlására vonatkozó okmányokat.

Vasárnap ismét sokfelé tartottak szervező gyűléseket. Justh Gyula Zomborban barátkozott a szerb radikálisokkal, Holló Lajos Szolnokon, Nagy Emil kerületében szervezte, testvéri szeretetük jeléül a Justh-féle függetlenségi pártot.

Tisza pedig Aradon a munkapártot. Tisza ellen a szocialisták óriási tüntetéseket rendeztek, Arad főkapitányát a sok izgalom miatt szél érte.

Khuen-Héderváryt Budapest Belvárosban léptették fel Polónyi Géza ellen.

A bihari munkapárt megalakulása.

— Várady Zsigmond jelölése. —

A bihari választó kerületben tegnap alakították meg a nemzeti munkapártot Nagyváradon a Pannóniában. A választók elég szép számmal jelentek meg az alakuláson, melyen Tóth Mihály elnököt. Az elnöki megnyitó után Ertsey Péter dr. tartott beszédet. Beszédében fejtegette az új párt céljait majd a koalíció működését kritizálta. A lefolyt évek alatt a koalíció a szónok szerint, ígéreteit nem váltotta be s az ország tovább nem maradhat az ő vezetésük alatt.

Szükség van az új pártra, mely dolgozni fog a nemzet érdekében. A beszéd után a párt megalakulását ki mondták és Tóth Mihály mellé társelnökökül: Péchy Károly dr., Sternberg Lázár, Dajka Kálmán, Zelényi Kálmán, Bartos Gábor, Kun Gyula, Schwarcz Gyula, Szilágyi Gyula, Rokszin Romulusz, Csernitsky Gyula tagokat választották meg. Megalakították ezután a végrehajtó bizottságot, mire küldöttséget menesztettek Várady Zsigmond dréért, hogy felkérjék a jelöltségre és a programbeszéd elmondására. Várady Zsigmond a kérelmet teljesítette és megtartotta programbeszédét.

Várady Zsigmond éles kritika tárgyává tette a koalíció működését. Azt mondta, hogy az ország kiábrándult az ígéretek korszakából, melyben a koalíció ringatta a nemzetet. Ha a nemzet tovább is megmaradna ebben úgy a saját sirját ásná meg magának. A koalíció rossz kiegyezést csinált. Új állásokat szervezett, mely által az ország pénzügyi helyzetét

Uri ruhát csak elismert jó szabónál,

Dragánnál

Nagy Sándor-utca csináltasson.

„TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

Az én menyasszonyom.

— Maurice Leblanc. —

Kinyújtott kezekkel jött felém:

— Meg sem ismeresz?

Frugeraie! Csakugyan Frugeraie volt, a kit három éve nem láttam s aki egészen megöszült azóta.

Igy saóltam hozzá:

— Egy kissé megváltoztál!

— A fehér hajamra cézasz, ugyebár? És ha azt mondom neked, hogy néhány óra alatt lettem ilyen... csak néhány óra alatt...

Suttogva folytatta, mialatt kezével megfogta fejét:

— Oh micsoda emlék! Hogy is volt csak lehetséges ez a nélkül tulélni, hogy bele ne örüljön az ember! Képzeld el a legrettenetesebbet s egyben a legegyszerűbbet, ami történhetett... Hallgass ide...

Megragadta a karomat s meg-megakadva mondta el a következőt:

— Csaknem két éve már, hogy Vannes

közelében, a Bretagneban, eljegyeztem magamat Brian Madeleine-nel, aki akkor ott élt az édes anyjával. Én imádtam s ő is szeretett engemet. Abban az időben a motorcikli volt a szenvedélyem s mindennap elmotorcikliéztem Vannesből hozzájuk. Pompás időket töltöttünk együtt s én valósággal rajongtam kis Madeline-ért.

Egy hónappal esküvőnk előtt rávettem Briannét, hogy bizza reám leányát s engedje meg, hogy együtt Guerinde-et megnézzük. Nem messzire felelt onnan s a jó öreg asszony beleegyezett. Elhatároztam, hogy ő még egy barátja a vasúttal mennek s megvárnak a város külső falánál. Én pedig Madeleine-nel a motorciklimon megyünk, melyhez erre az alkalomra egy együléses kis kosarat vásároltam.

Az ut kitűnő volt s megkerültük Rhuist, úgy mentünk a vasút felé. Sohasem felejttem el azt az áhítatos hangulatot, ami rajtunk erőtt vett a kora reggeli órákban. Néha-néha visszafordult hozzám Madeleine-em s reám mosolygott. Én pedig reszkettem az örömtől és a gyönyörűségtől. Lucci időben, a hol a romokat néztük meg, oly nagy volt az elragadtatásunk,

hogy szóltanul átöleltük egymást. Most már csak néhány óra volt hátra s utunk már egyhangu. pusztá vidéken vezetett keresztül. De én elláttam magamat elemóziával s előre örültünk a legközelebbi pihenőhelynek, hogy kosarunkat kicsomogoljuk. Apró dombok fölött futottunk el, gyorsan, de vigyázva. Egyszerre visszafordult felém Madeleine s minden bevezetés nélkül ezt kérdezte tőlem:

— Szeretsz engemet és mindig így fogsz szeretni?

Először életében mondta nekem, hogy »te.« E pillanatban egy kutya szaladt keresztül gépem előtt. Tulságos rövid fordulatot csináltam, a motorcikli felfordult s mind a ketten leesünk.

Az esés nem nagyon ártott meg, mert csakhamar feltápázkodtam s nevetve szóltam Madeleine-nek:

— Szerencsénk volt!

De ő se nem felelt, se nem mozdult. Re-hajoltam és felemeltem. Egy pár csep vér futott végig az arcán. Megrázkódott és néhány pillanat múlva mindennek vége volt. Meghalt!

Tavaszi értesítő

Szives tudomására hozom a m. t. hölgy közönségnek, miszerint

eredeti párisi modell kalapjaim

megérkeztek és azok üzletben bármikor megtekinthetők.

Kedvező párisi összeköttetésem révén abban a helyzetben vagyok, hogy a versenyt felvehelem a fővárossal is.

Teljes tisztelettel:

UJHELYI RÓZA

női kalap különlegességi üzlete
NAGYVÁRAD, RÁKOCZI-UT.
TELEFON 130. TELEFON 130.

alá ásta és az adót emelte. Ausztriával a kapcsolatot független elvei dacára is csak növelte. Ezek az állapotok segíteni kell. Programja szerint a közös bank és vámterület a hitelképesség fentartása végett a gazdák érdekében szükséges.

A választói jog kérdésében az általánostitkos községenkénti választói jog híve. Főfeladatának fogja ismerni mindenkor a népnevelés fejlesztéséért való küzdelmet. Az egységes és áttekinthető adórendszer meghonosítását szintén célul tűzi ki. Küzdeni fog a földkötöttség ellen (Szekularizáció?) Működésében fölfele büszkén, lefele szeretettel fog küzdeni. A programbeszéd után bankett volt.

Khuen belvárosi jelölt.

A Budapesti belvárosi Khuen-párt vasárnap délelőtt alakult meg a Belvárosi Polgári Kör helyiségeiben. Az alakuló gyűlésen Láng Lajos javaslatára a IV. kerület képviselőjelöltjévé Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnököt kiáltották ki. A párt vezetése e hét folyamán küldöttségileg járul a miniszterelnökhöz, hogy őt formálisan is felkérje a jelöltség elfogadására. A miniszterelnök már kiáltásba helyezte, hogy a képviselőjelöltséget elfogadja.

Tisza István Aradon.

Tisza István gróf nejevel és nagyobb kísérettel vasárnap reggel 6 óra 55 perckor Aradra utazott a Khuen párt alakulógyűlésére. A gyomai állomáson a gyomai szocialisták egy kis izelítővel szolgáltak az Aradon várható tüntésekhez. Élénken éltették az általános választói jogot és abcugolták Tisza István gróft.

Aradon a pályaudvaron óriási tömeg várta a vonatot. Arikor a vonat az állomásra berobogott a pályaudvar külső részéből, ahol az utca népe nagy tömegekben so-

rakozott, zajos abcug kiállítások harsantak fel.

A rendőri készenlét felett Green kapitány rendelkezett, aki sajnálatos körülmények között vette át ezt a tisztséget, Sarlós Domokos főkapitányt, aki idős ember, az előző napok izgalmai annyira kimerítették, hogy ágyának dőlt és ma reggel szélütés érte. Ez mutatja a legjobban, hogy milyen előkészületeket tettek Tisza fogadására.

Mindentűt sűrűn abcugolták Tisza István gróft és kíséretét. A tömegből tojásokat is dobáltak és egy tojás Tisza István gróf kocsiját érte. Nesnera főigazgatót egy kő találta lábán.

Tisza István beszédében mindenekelőtt az ország nehéz helyzetét vázolta.

Utal Kossuth Ferenc múlt heti ceglédi beszédjére, melyben hangoztatta, hogy a király és a nemzet közötti békét helyre kell állítani és meg kell találni a kibontakozás módjait Kossuth további fejtegetéseit, mely szerint ideális és gyakorlati programot különböztet meg, a szavak ártatlan játékának mondja, mert komoly politikusként komoly programja csak egy lehet, mely a gyakorlatban, mint kormányzati programot megvalósíthat. Hosszasan foglalkozik a nemzetiségi kérdéssel, melynek elmérgesedését nem annyira a koalíció politikájának tulajdonítja, mint inkább a koalíció erendő bűnének.

A nemzetiségek mindig akkor mozgolódnak, ha észreveszik, hogy a nemzet és a király között egy rés támadt. Ilyenkor a hiperboljális nyilatkozatokkal iparkodnak a dinasztia saját céljait részére hangolni. Jól tudják, hogyha sikerült a dinasztia a magyar nemzet támogatásában rejtlő erőtlő megfosztani, akkor könnyebben bánhatnak el a dinastiával is és könnyebben érhetik el azokat a politikai célokat, melyek éppen annyira ellentétesek a nagyhatalmi állással, mint a magyar nemzet érdekeivel. Tisza elismeri, hogy a nemzetiségekkel szemben nemcsak a koalíció követett el hibákat, hanem a szabadelvű párt is, de ezeket a hibákat orvosolni ő is akarja.

Frugeraie a vállamba mélyeztette körmeit s csaknem kiáltva folytatta:

— Érted-e, el tudod-e képzelni, fel bírod-e fogni, hogy mit kellett nekem ekkor tenni? Nem, nem vagyok képes erre. Látom az arcomon. Nemde, ha valakinek a menyasszonya meghal, az rettenetes fájdalom, de végre ez bárkivel megtörténhetik, de gondold csak fel az én helyzetemet! Egyedül voltam vele, egészen egyedül, ezen az elhagyatott pusztá helyen, sem talu. sem emberi lélek a közelben. Mit tegyek? Sokáig gondolkoztam s végre elhatározásra kellett jutnom mégis. Nem hagyhatom itt az uton Madeleine-t, az én kedves kis Madeleine-emet? Ki tudja, hol találok segítséget? Érted-e, hogy okvetlen szükséges volt, a mit tettem? Megtettem, és oh, micsoda rettenetes borzalom volt ez! Ugy-e, elötted van a jelenet egész rémitőségben? A karomra vettem a halottat s kényelmesen leültettem a kosárülésre. A után erős kötéllel odakötöttem, hogy le ne essék. És most hajrá! Szerelmes ifju pár, neki a világnak!

— Ugy-e, nem kell tovább mondanom, megértés, ugyis? — folytatta aztán. — Megérted, hogy fájdalom és kétségbeesésem a félelemnek és aggodalomnak adott helyet? Képzeld el a halottat, mely mögött ülök, ezelőtt néhány perccel még az élet lüktetett benne, az öröm és a szerelem. Micsoda guny ez, micsoda megszenstelenítés! És ekkor valami rettenetes történt . . . Feje mozogni kezd, mi alatt teste mozdulatlanul marad, mert hiszen az oda volt kötve. De a fej . . .

Jobbról balra inog, előre és hátra s ajtatos udvariassággal köszöntget és újra, meg újra. Majd visszahanyatlak felém s ajka az enyémet látszik keresni . . . Es aztán . . . kibomlik szép szőke haja s utána lebeg, A szél arcomba hajtja azt, szemembe, a számba is s végül a nyakam körül csavarja . . .

Végre egy faluba érünk s a kovács előtt meg kell állanom. Az utcagyerekek körülvesznek s megbámulják az előttem ülő hallgatag alakot, a kinek arcát egy kendővel letakartam. Később egy kompra kell ülnöm, a motorciklivel együtt s meg kell mondanom a dolgot a tulajdonosnak. Mikor partot érek, eltörök a motor s nekem lábbal kell azt tovább hajtanom . . .

Tiprom, tiprom a pedált s előttem ül a halott. Kis idő múlva erőm elhagy, kénytelen vagyok kipihenni magamat; leszálok s az utstrázsaporondjára ülök. S ezalatt ő . . .

De ez még nem minden. Mentől közelebb jövök utazásom céljához, annál nagyobb lesz rémületem. Hiszen az anyja ott van, az anyja várja őt! Ő velünk együtt hagyta el a várost, vasúton s már régen ott van Guerande-ban! Talán már a fehér országútról észrevett bennünket s előre örül a találkozásnak. Igen, így kell lenni . . . ő ott van, látom világos napernyőjét, a nint felénk intget . . . kitalálom, hogy Madeleine nevét kiáltja . . .

Igen, igen már jövünk, itt hozom menyasszonyomat!

— Az öreg asszony megörült és az én fehér hajam . . .

Ezért még sincs szükség nemzetiségi pártra. Ha a nemzetiségek vezeterei ilyen párt szükségét mégis hangoztatják, akkor rejtett szándékaik lehetnek, melyek a magyar nemzetiségi állásponttal ellentétben állanak. Hangsúlyozza a nemzetiségek egyesülésének szükségét a magyar politikai pártokkal és békés uton megvalósíthatónak tartja a jogos nemzetiségi törekvéseket. Az általános választói jog radikális megoldása a nemzetiségeknek is kivenné a vezetést az intelligencia kezéből és a tért elfoglalná a legszélsőbb demagógia. — Óvasságot ajánl a Jusb-párttal szemben, mert a radikális választói jogot ez a párt azért vette most programjába, hogy a nemzetiségek között híveket toborozzon magának. Felhossa a radikális szövegekkel kötött paktumot állításainak igazolására. A választói jog további fejtegetésében a munkásokkal foglalkozik bővebben. A választói jogot csak a képzetebb, hazafias ipari munkásoknak hajlandó megadni. A munkások vezetőit a szociálpolitikai intézmények autonóm gondozásával akarja lekötöni, Szembeállítja a német példát az angol példával és kimutatja, hogy az angolok a munkások vezetőit saját ügyeikkel annyira foglalkoztatják, hogy politikával kevesebbet törődhetnek. Tudja, hogy ez zel hatalmat ad a munkások kezébe és tudja, hogy ezzel a hatalommal sokszor úgy fognak élni, hogy az a társadalomnak kényelmetlen lesz, de a szabadságot nem adják ingyen és mentől fenségesebb, nagyobb valamely erkölcsi vagy on annál magasabb árat kell is szabad is érte fizetni. A munkásosztálynak is az az érdeke, hogy ennek az országnak a közléte magas nívón mozogjon. Csak egységes gazdasági politika mellett javíthat a munkás anyagi helyzetén, mert csak ilyen körülmények között fejlődhet ki virágzó ipar. Az ország gazdasági haladásra nem bír, nagyon szerencsétlenséget elképzelni, mint a radikális választói jogot, mert ez oly kezébe juttatná a vezetést, hogy az ország játéklabdájává válna a kétes existenciák gyanus játékának. Az ország annyira elmaradt, hogy meddő célok utáni tétlen epedésben egy jöttányit sem szabad a nemzet erejéből lekötöni. Egyes emberek megtehetik azt, hogy ilyen céloknak szenteljék az életüket de a nemzetnek nem szabad ezt megtenni. Nincs eszme, nincs cél, melyért a nemzetet feláldozná és kéri, hogy a nemzeti munkában egyesüljenek szöveggel.

Tisza István gróf és budapesti vendégek éjjel a fél 10 órakor induló vonattal utaztak vissza Budapestre.

A Tisza István tiszteletére rendezett banketten Herczegh Ferenc beszédett mondott, melyben buzdította Arad város közönségét a munkára. Beszéde végén a következőket mondotta: Minden politikus annyit ér, amennyi hasznot tud hajtani, levonva belőle azt a hasznot, amit magának hajt. Majd Tisza István mondott köszönetet az aradiak részéről tapasztalt nagy szeretetért. Lakoma végeztével elutazott Tisza.

Érmihályfalván.

Szinte hihetetlenül hangzik az ermihályfalvai nemzeti munkapárt megalakulása. Mint értesülünk ugyanis ott vasárnap tartotta meg az új párt az alakulást, azonban ez alkalommal olyan határozatot hozott, mely homlokegyenest ellenkezik a párt intenciójával. Az alakuláson Végh József érsemjéni reformatus lelkész választották meg elnökül. Az alakuláson mindössze 21-en voltak jelen. Az alakulás kimon-

Tisztelettel

WÉBER TESTVÉREK

Nagyvárad.

Bémer-tér.

Az árusítás naponta reggel 8 órától este 7 óráig tart, a berendezésnek egy része, valamint egy hármas pénzszekrény eladó.

ÉRTESÍTÉS!

Üzletünk átalakítása végett az összes

áruinkat, ugymint: blousok pongyolák, aljak, kabátok, kosztümök,

gyermek ruhák

s egyéb cikkekét e hó végéig

minden elfogadható árrban áru-

sítjuk.

dása után elhatározták, hogy elveik fenntartásával Fráter Lorándot léptetik fel képviselőjelöltül. Ez a határozat érthető meglepődést keltett, bár némileg abban talál magyarázatot, hogy Fráter Loránd nagy népszerűségnek örvend azon a vidéken, annál is inkább, mert odaváló születési.

Hlatky Endre főispán beiktatása.

Nagyvárad város főispánjának Hlatky Endrének szombati beiktatási ünnepségét nagy buzgalommal készíti elő az e célra alakult rendezőbizottság.

A beiktató rendkívüli közgyűlés szombaton, március 19-én délután három órakor lesz.

A szokásos tisztelgések szombaton délután a beiktató rendkívüli közgyűlés után fognak lefolyni a főispánnak a városházán levő hivatalos helyiségében. A tisztelgésre eddig a következő küldöttégek jelentkeztek:

A m. kir. csendőrszárnyparancsnokság, a nagyvárad neolog hitközség, a Kereskedelmi Csarnok és kereskedelmi iskola, a Nagyvárad Városi Vasut, a nagyvárad róm. kath. egyház, a községi polgári fiú és leányiskola tanestülete, a m. kir. államvasutak küldöttsége, a nagyvárad kir. pénzügyigazgatóság a kataszteri felmérési felügyelőség, a premontrei rend, a nagyvárad m. kir. posta és távirat igazgatóság, a m. kir. államépítészeti hivatal, a nagyvárad m. kir. kulturmérnöki hivatal, az 1848—49 honvéd egylet, a nagyvárad ortodox izraelita iskolák tanestülete, a nagyvárad kir. tanfelügyelőség, a nagyvárad kir. ügyészség és a nagyvárad ev. ref. egyház község.

A rendező bizottság ezután kéri mindazon testületeket vagy hivatalokat, amelyek a küldöttségek sorában részt venni óhajtanak, hogy jelentkezésüket legkésőbb csütörtök délután négy óráig Bordé Ferenc városi főjegyzőnél tegyék meg.

A beiktatás alkalmával a közgyűlési terem karzatán hölgy közönség foglal helyet. Minthogy pedig az eddigi jelentkezők a rendelkezésre álló ötvennégy ülőhelyet már teljesen lefoglalták, ide vonatkozólag a további jelentkezések figyelembe nem vehetők, de az eddigi jelentkezőket arra kéri a bizottság, hogy a neveikre kiállított jegyek átvétele céljából legkésőbb szombat délelőtt a főjegyzői hivatalban jelentkezzenek.

Társasvacsora a főispán tiszteletére.

A törvényhatósági aktus után a város társadalma is ünnepelni óhajta az új főispánt s ezért széles mozgalom indult meg, hogy Hlatky Endre főispán tiszteletére az installáció napjának estjén egy ünnepi bankett rendeztessék. Ennek rendezése érdekében törvényhatósági bizottsági tagokból és városi tisztviselőkből bizottság alakult, mely tegnap délután tartott ülésén megtette az előkészületi intézkedéseket. Ezek szerint az ünnepi bankettet szombaton e hó 19-én, este 8 órakor a Vigadó nagytermében rendezik, a részvételi jegy ára egy teríték után 6 korona. A részvételre szóló aláírási íveket a bizottság kibocsátotta s egy-egy ívet Huzella M. (Rákóczi-ut) és Grósz Testvérek (Fekete Sas passage) üzleteiben is elhelyezett, ahol a részvételre jelentkezni s a jegyet kiváltani lehet. A terem páholyait és az erkély első sorát a bizottság a város hölgyközönségének rendelkezésére bocsátja.

E helyekre előjegyezni lehet Lukács Ödön

városi tanácsosnál, akinél különben a banketten való részvételre jelentkezni s a teríték jegyet is kiváltani lehet.

Az ügyvédi kar tisztelgése.

Vasárnap délelben jelentek meg a nagyvárad ügyvédi kamara tagjai Hlatky Endre főispánnál, hogy bucsut vegyenek szeretett elnöküktől. A ki csak tehetett, mind részt vett a tisztelgésnél nemcsak Nagyváradról, hanem a vidékről is.

Az ügyvédi kar nevében dr. Berkovits Ferenc alelnök mondott bucsut igazán emelkedett, gondolatokban gazdag beszéddel, melyben párhuzamba állította az örömet, melyet mint nagyvárad polgárok a főispáni kinevezés fölött éreznek, azzal a fájdalommal, melyet mint ügyvédeknek a távozás okoz.

Hlatky Endre könnyekig meghatva válaszolt s szavai többször eltojta az elérzékenyedés.

Fáj nekem, — mondotta — megválnom attól a pályától, melyen 35 évet töltöttem nehéz munkával. E hosszú pálya alatt tévedhettem, de öntudatosan soha el nem tértem attól a gondolattól, mivel tartozom az ügyvédi állásnak. Mindenkor az lebegett előttem, hogy az ügyvéd legmagasztosabb hivatása: az igazság keresése. (Eljenzés.)

Es hogy ezt a gondolatot talán sikerült is valóra váltanom, annak legszebb bizonyítéka a ti bizalmatok, mellyel engem mint elnököt 19 éven át megtiszteltetek.

Ezen a téren is mindenkor az vezetett, hogy kartársaimmal szemben az igazságot megtaláljam. (Ugy van! Eljenzés!) Nehéz nekem ettől a pályától és tőletek elválni, de lelkemben tőletek, sem pályámtól végleg el nem szakadok. Azokat az ügyvédi érdekeket, melyeket igazságosoknak találok, esküszöm, hogy mindig minden körülmények közt védeni fogom! (Lelkes eljenzés.)

Végül meleg szavakban ajánlotta a kartársak figyelmébe az ügyvédi gyám- és nyugdíjintézetet s megköszönve a tisztelgést, minden megjelentől külön bucsut vett. A bucsuzás mindenkit meghatott s most is kitűnt, mily őszinte meleg szeretet kapcsolta az ügyvédi kart Hlatky Endréhez.

A tisztelgés után az ügyvédek a kamarai helyiségbe vonultak s ott Rádl Ödön szép beszéd kíséretében felkérte dr. Berkovits Ferenc eddigi alelnököt az elnökség elvállalására. Berkovits meghatottan köszönte meg a bizalmat, kijelentve, hogy ha a választáskor a bizalom ő benne összpontosul, elfogadja a megtisztelő állást. Érti, mily nehéz lesz Hlatky Endrét követni, aki kötelességei teljesítésében elől járt és soha a munkát senkivel meg nem osztotta. Kéri azonban a kartársak támogatását s így kíván a nehéz feladatnak, mely reá vár, megtelemelni.

A tanítók tisztelgése.

Vasárnap d. e. 11 órakor tisztelgett a Biharvármegyei áll. tanító egyesület központi járásköre Hlatky Endrénél Nagyvárad város első főispánjánál.

A mintegy 40 főből álló küldöttséget Bodnár János vezette, ki a következő beszédet intézte az új főispánhoz:

Méltóságos főispán ur! A vármegyei tanítók központi köre is eljött, hogy megtisztelje Méltóságodat. Mi Méltóságos Uram nem igen foglalkozunk politikával, azért keveset is értünk hozzá. Ez a magyarázata annak, hogy mi nem a politikai nagyságot óhajtjuk ünnepelni a

sablonos formák keretében, hanem fölkerestük szeretetünkkel a meleg szívű polgárt. Fölkerestük mint nevelők és tanítók a gyermekeiket rajongással szerető családapát. És hogy jó helyen járunk, bizonyítja azt nemcsak Méltóságodnak egyénisége, de bizonyítja minden ebben az ősi kuriában, ahol még a régi, becsületes puritán magyar erkölcs az ur a lelkek fölött. S mi tanítók ebben a régi magyar erkölcsben óhajtjuk fölnevelni az eljövendő idők generációját. Minek mondjam?! A szeretet nem szorul hosszas magyarázatra — kevés szóban és sokat ad — kevés szóból is sokat ért. Aki pedig maga is végigjárta az élet kálváriáját: annak főösleges magyarázni, hogy milyen nehéz teher a kereszt. Hálásan köszönjük Méltóságodnak a multak szíveségeit s bizalommal kérjük a jövőben is szíves támogatását. Tartsa meg az isten Méltóságodat sokáig ebben a diszes állásban, a tanítóságot pedig tartsa meg Méltóságod továbbra is a régi szeretetében.

A főispán a tőle megszokott keresetlen szívélyes szavakban köszönte meg a tanítók üdvözését. Mint a multban úgy a jövőben is inkább a tettek embere kíván lenni. Ismeri a tanítók fontos hivatását s tőle telhetőleg méltányolja is azt. Ha bármely emberbarát vagy érdemes hazafi előtt kalapot emelek — úgy mond — nincs senki, akit egy hivatásának élő lelkes tanítónál többre becsülhetnék. Ismeri pályájuk magasztosságát, de ismeri a tövisét is. Mint a multban, úgy a jövőben is mindig támogatni fogja a nemzet napszamosainak jogos és igazságos törekvéseit, csak kéri, hogy mindenkor bizalommal közeledjenek feléje, mint azt a jelen alkalommal is tették.

Bodnár J. elnök ezután egyenkint is bemutatatta a küldöttség tagjait, kiknek mindnyájához volt a főispánnak egy-egy nyájas szava.

UJDONSÁGOK.

Tájékoztató.

Május 5. d. e. 11. Kath. Kőr zárünnepélye a püspöki palotában.

Dr. Miskolesy Ferenc installációja.

Biharmegye régi híres installációja fog holnap felujulni a megyeháza kopott öreg falai között.

A vármegyében oly nagy apparátussal végezték az installációt előkészítő munkálatokat, hogy annak eredménye meglepően mutatkozik. A vármegye mai e nagy napra diszmagyarban fognak felvonulni, sőt a legtöbbje négyes fogaton hajt az új főispánt installálni.

Ma reggelre a megye távolabbi részeiből már több négyes fogat érkezett be, ezeknek tulajdonosai ma délután jönnek. Impozáns lesz a főtisztviselők felvonulása is. A járás urai diszmagyarban diszruhás hajduk kíséretében saját fogataikon jönnek föl az ünnepélyre.

Az installáció alkalmából a megyeházát feldiszipítették. A nagyteremhez vezető folyosó és előcsarnok a megye színeiből összeállított draperiákkal van izlésesen dekorálva. Bent a nagyteremben hatalmas baldachin nyulik ki a főispáni szék felé.

A falakon mindenütt a megye színei, apró zászlócskák és cimerek díszlenek. A terem végében a közönség részére elkerített hely emelvényre van megcsinálva, ezek a fenntartott helyek szintén csinosan dekorálva. A nagyterem közepén a rendes tárgyaló asztalok, mellettük a két széksor. A többi nagyon is kevés hely a meghívott vendégek részére van fenntartva.

A terembe vagy a bankettre kizárólag jeggyel lehet belépni, mert minden helynek megvan a maga tulajdonosa. A nagyterem szűk

voltára és az esetleges kellemetlenségek elkerülése végett azok akik jeggyel nem rendelkeznek, ne is kíséreljék meg a terembe való bejutást.

Az installációt követő bankettre már több jegyet nem bocsát ki a rendezőség. A bankett ügyében a rendezőség a következők közlésére kért fel minket.

Figyelmezteti a rendezőség a közönséget, hogy a Fekete sas nagytermébe csak ebédjeggyel lehet belépni. Azok, akik előjegyzett ebédjegyeiket még nem vették át, 16 án délelőtt 10 óráig Verner Kálmán árvaszéki elnöknel, 10 órán túl pedig a Fekete sas nagytermében vehetik át azokat.

Tisztelegések a főispánnál,

Miskolczy Ferenc dr. főispánnál Nagyváradi város törvényhatósági bizottsága nevében Rimler Károly polgármester vezetése mellett a következő tagokból álló küldöttség fog tisztelegni az installáció napján. Mezey Mihály, dr. Hoványi Géza, dr. Hoványi Gyula, Miskolczy Barna, Rádl Ödön, dr. Vucskics Gyula, dr. Moskovits József, Rimanóczy Kálmán, Uilmann Sándor, dr. Konrád Márk, Bordé Ferenc, Lukács Ödön. Az üdvözlés tárgyában tegnap a Bnke előksége Rimler Károly polgármester alelnök elnöklése mellett értekezletet tartott, melyen kimondották, hogy Miskolczy Ferenc főispánt küldöttségileg fogják üdvözölni. A küldöttséget Huzella Gyula keresk. tanácsos fogja vezetni.

* **Hittudori felavatás.** Ferdényi Kálmán nagyváradi egyházmegyei áldozárt f. hó 11-én avatták fel a bécsi egyetemen a hittudományok doktorává. Svodoba dr. egyetemi rektor üdvözlő beszédében hangsúlyozta, hogy úgy az egyetem, mint a theologiai fakultás nagy örömmel veszi kebelébe legifjabb doktorát és az eddigiek alapján sokat vár tőle. Erre az új hittudor letette az esküt s megköszönte tanárainak kiképzését. Kiemelte, hogy a hála, amely a tanítványt mesteréhez fűzi ideális, örökszép viszony, e hála szavakban csak koldus, megnyilatkozik, él serény munkában és azokban a tettekben, melyekkel a tanítvány a mestertől kijelölt utakon halad öveinek boldogítására. A szokásos kézfogás és üdvözléssel véget ért a promotió.

* **Lueger temetése.** Az elhunyt bécsi polgármester temetése fél 12 órakor kezdődött. A temetésen először a bécsi énekes szövetség énekelt. Majd beszentelték a halottat, melynek megtörténtével az alpolgármester mondott bucsubeszédet a közönség nevében. A koporsóval 12 órakor értek a Szent István templomba, ahol az uralkodó a koporsót a főoltárig kísérte fel. A templomból a temetőbe vitték a koporsót, ahol a keresztény szocialisták nevében bucsuztatták el. A temetés fél 6 óráig tartott. A temetésen óriási néptömeg volt jelen. Képviselve volt ott nemcsak Bécs városa és annak különböző szervei, de az egész Ausztria is.

* **Előadás a városházán.** A Magyar Mérnök és Építész Egylet nagyváradi osztálya igen látogatott és magas színvonalú felolvasó ülést tartott tegnap délután a városháza nagytermében. Előadó Korbély József, a Berettyó-Társulat főmérnöke volt, aki rendkívül alapos beszédeben ismertette a Szajna 1910-iki áradását, amely végveszéllyel fenyegette magát Páris is, az emberi kultúra eme egyik legfőbb metropolisát. E előadása három főpont köré csoportosult: először ismertette, hogy mi okozta az árvízveszélyt, másodsor, hogy mely védelmi eszközök alkalmaztak és melyek a legcél- szerűbbek és végül tervek hasonló veszedelem elkerülésére. F szerint a párisi árvízveszélyt az okozta, hogy a franciák a Szajna szabályozásánál nem az árvízveszély elkerülését célozták, hanem a folyam minél nagyobb mértékben való hajózhatóvá tételét. A folyam esése 1000 méternél csak 10 cm. A lefolyás tehát igen lassu. Csakis így érthető, hogy a Szajna már a rendesnél valamivel nagyobb lecsapódás alkalmával is kiönt. Pedig a Szajna lecsapódási felülete, vagy más szóval vízgyűjtő területe igen kedvező, mert szeliden emelkedő dombvidéket foglal magában. Az okok közé tartoznak továbbá a vízduzzasztó zsilipek és az ugyanezen határt eredményező ivhidak, amelyeknek száma Párisban 30. Ezek után ismertette azokat a terveket, amelyek hasonló veszedelem kikerülésére eddig felmerültek. Ilyenek a fallal való védekezés, továbbá egy árvízcsatorna készítése, mely a Szajna főös vizét levezetné. Ennek a készítése azonban nem lehetséges, mert Páris körül sűrűn vannak a helyiségek. Ezért egy másik terv merült fel, amely a föld alatt akarná a Szajnáat levezetni. Ez azonban költséges. Az előadás, melynek szemléltetésére vetített képek és rajzok szolgáltak, fél nyolcórán ért véget.

* **Óvonó kinevezése és áthelyezése.** A vallás és közoktatási miniszter özv. Bailay Jenőné vaskóhi állani óvónót a karánsebesi állami óvodához áthelyezte. — Rácz Erzsébet oklev. kisdudóvónót pedig a vaskóhi állami kisdudóvodaóvónóvá nevezte ki.

* **Lovas dandár tisztiiskola Nagyváradon.** A honvédelmi miniszter leiratot intézett Nagyvárad városához, amelyben tudatja, hogy városunkban 4. lovas dandár tiszti iskolát szándékozik felállítani. A helyiség megállapítása és az esetleges átalakítások tárgyában vegyes bizottságot küld ki a miniszter s kéri a várost, hogy a vegyes bizottságba küldjön ki képviselőt.

* **A színészegyesület kérelme.** Az országos színészegyesület azon kérelmet intézte Nagyvárad városához, hogy a színházi belépő díjaknál pótdíjak szedését engedélyezze; így pl minden pányol jegynél 20 fillért, földszinten 10 fillért s egyéb helyeken 5 fillér pótdíjat. A Szigligeti színház helyárainak megváltoztatása tervbe van véve s azt hisszük, amikor erre kerül a sor, ezt a kérelmet tárgyalják, de addig aligha, mivel ma egyes helyek ára elég alacsony, más helyeknek az ára pedig túl magas.

* **Dr Szikszay Lajos halála.** Nagyrészvételt keltő gyász eset történt tegnap reggel. Mint értesülünk Szikszay Lajos nagyszalontai tekintélyes ügyvéd hirtelen meghalt. Az elhunyt ügyvéd évek hosszú sora óta vezető szerepet vitt a megye életében. Munkásságát Bihar-megye is igénybe vette nem egyszer. A megyének törvényhatósági tagja is volt. Szikszay az utóbbi időben sokat betegeskedett különösen testvére halála óta meg teljesen megtört. Halála mindazonáltal meglepetés-szerűleg hatott a vármegyére. Temetése ma délután lesz Nagyszalontán.

* **Halálozás** Özv. Jámbor Ferencné szül Szatyori Erzsébet, élete 68 ik évében elhunyt. Temetése ma, március 15 én délelőtt 11 órakor lesz a Páris utca 2. szám alatti házból.

* **Adomány a tüdőbetegek üdülőhelyére.** Dr Rácz Ödön és neje a nagyváradi

tüdőbeteg gyógy és üdülőhelye javára dr Szentendrei Zsigmond elhalálozása alkalmából korsoru megváltás címén 25 kor. adományozott, amelyért hálás köszönetet mond az elnökség.

* **A Royal kávéházban ma és holnap** Magyary Imre országoshírű debreceni cigányprimás 16 tagból álló bandájával hangversenyez.

* **Hódítani fog,** ha báli szükségletét cipő és fehérnemű cikkeken **REICHARD ÁRUHÁZA** cégnél szerzi be, hol legdivatósabb kalapok és divatcikkeket kaphatók.

x **Bémer-tér 3. sz. alá költöztem.** Elvállalok minden a szakmámhoz tartozó villamos és gáz világítási vezetékek, lakások, szállodák, iskolák jelző csengő, telefon berendezéseit, uradalmak, gazdaságok s szeszgyárak részére saját üzemű dinamó berendezéseket, villámhárítókát — Raktáron tartok villamos motorokat, iv, izzó és Wolfram féle lámpákat, mindennemű csillárokat, asztali lámpákat, mindennemű elektrotechnikai cikkeket. — Költségvetés díjmentes. Stern Adolf, villamos és légszusz vállalata Nagyvárad, Bémer-tér. — Telefon 556.

x **A Lloyd kávéház** modernül berendezett helyiségében március hó 13, 14, 15 és 16 án a következő érdekes mozgóképek ujdonságok lesznek bemutatva: 1. Keillerman amerikai uszó bajnoknője. 2. Festő bőrdőnye. 3. Hajókötél gyártás. 4. Szereltem vakt. 5. Sítán lovagja. 6. Főnyeremény. 7. Világi csalódás. 8. Laucelot és Eliana *Belépti díj nincs.* — Kezdetek este 9 órakor — Kitűnő italokról és jó zenéről gondoskodva van. — A n. é. közönség szives pártfogását kéri mely tisztelettel Hartstein Árpád tulajdonos.

x **Nagyon fontos országgyűlési képviselő jelöltekre!** Mielőtt képviselő választási zászlót, kokárdát, tollat és jelvényeket rendel, sziveskedjék a magyar gyártmányú mintákat és árakat *Rákos könyvnyomda cégnél* Kossuth (as) utca 2 szám megtekinteni, ki azokat legolcsóbban és jutányosan készíti. — *Kedvező fizetési feltételek!*

IRODALOM.

Szigligeti Ede emlékünnepe. A Szigligeti Társaság minden esztendőben megüli patronusának, Szigligeti Edének emlékünnepe. Ezt az ünnepet az idén március 29 én, Husvét másodnapján délelőtt 11 órakor tartja meg a társaság. A felolvasó ülés kiváló érdekessége *Váradi Antalnak*, az illusztris költőnek emlékbeszéde lesz a halhatatlan magyar íróról. Kivülről Nadányi Zoltán olvas föl mutatványokat sajtó alatt levő kötetéből, valamint dr Krüger Aladár is költeményeket fog felolvasni. A nagyváradi színház egyik jeles tagját is föl-kéri a társulat közösen illedésre, aki Szigligeti Ede egyik humoros magánjelenetét adja elő.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor.

Kedd: Kuruc Feja Dávid. (Ünnepi előadás márc. 15. alkalmából.)

Szerda: Ördög.

Csütörtök: Lili.

Péntek: Vig özvegy.

Szombat: Szerencse malac.

Vasárnap este: Rip-rip.

A színház ünnepe. Ma, kedden este ünnepi előadást tart a Szigligeti-színház is, március 15 ike alkalmából egyik legszebb magyar történelmi drámánkat, Kuruc feje Dávidot adják. Fényes Samu e nagyszabású, híres munkája eseményszámba megy a mai operett világba s a komolyfaj sulyu hazafias drámák kedvelői szivesen fogják látni e neve-

zetes ünnepnap estjén a karucbiró történetét. A főbb szerepeket a színház java drámai erői játsszák.

Igazságszolgáltatás.

Gyermekablóbanda Nagyváradon.
A nagyvárosok mindenütt meleg talaját képezik a bűnnek és e tekintetben Nagyvárad sem kivétel. Sőt olyan példát tud felmutatni, amely nemcsak egy ilyen kis vidéki városban, mint a mienk, hanem egy nagy metropolisban is kivételes jelenség volna. Annak idején megirtuk, hogy itt Nagyváradon egy gyermekekből szervezett valószínű rablóbanda működött. A banda tagjai 11—16 éves fiúk voltak, akik kisebb betöréssel lopásokat követtek el többnyire vásári kereskedők ellen. Körülbelül 15 rendbeli betöréses lopás után azonban hurokra kerültek. A kis haramiák tegnap állottak a bíróság előtt, amely igen szigorúan ítélte felettük. Fazekas Gábor, Bolba Ankrás, Feldmann József másfél évet, Krie Antal fél évet, Bedy Simon pedig dorgálást kapott. A tárgyalást Millye Gyula elnök vezette, a vádat dr. Kármán Elemér képviselte.

KÖZGAZDASÁGI.

Budapesti tőzsdetudósítások.

A gabonatőzsde határidői.

Budapest, márc. 14.

— Délután 4 órakor. —

Buza május 1909. 50 kilogrammonként	14.35
Buza októberre	13.91
Buza ápr.	11.80
Rozs okt.	10.29
Zab májusra	—
Zab októberre	7.78
Tengeri máj. 1909.	7.86
Tengeri jul.	8.05
Tengeri májusra 1910.	7.24

Értéktőzsde.

— Délután 4 órakor. —

Osztrák hitelbank részvény	634.—
Osztrák magyar államvasúti részvény	736.75
Leszámitoló bank	482.—
Rimamurányi	572.—
Osztrák-m. államvasúti részv.	697.50
Közuti vasút	552.—
Városi villamos vasút	269.—

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktőzsde 1910. márc. 14.

Magyar arany járadék 4 szász.	111.50
Magyar koronajáradék 4 szász.	93.25
Magyar koronajáradék	82.75
Magyar földteherment. kötvény 4. sz.	240.—
Horvát szlavon földteherment. kötvény	95.50
Osztrák járadék papírban	186.—
Osztrák járadék ezüstben	145.—
Osztrák járadék aranyban	97.25
Osztrák koron járadék	92.—
1860. osztr. állam részvények	118.50
Osztrák magyar bankrészvény	197.50
Magyar hitelbank-részvény	150.25
Osztrák hitelbank-részvény	730.—
Magyar hitelrészvény	748.—
London vista	631.50
Páris vista	189.50
20 fran kos (Napoleonder)	19.02
Német birodalmi marka	117.65
20 markás arany	23.51

Magyar nyerevény sorsjegy kölesön 93.95
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy kölesön 40.90

Gyűlések a gazdasági egyesületben. A Biharmegyei Gazdasági Egyesület igazgató választmánya Nagyváradon, az Egyesület székházában f. hó 18-án d. e. 10 órakor gyűlést március hó 20-án, délelőtt fél 11 órakor pedig tisztújító közgyűlést tart.

NYILTTÉR.

Montekarlóban és Nizzában

természetesen védve van az ember a meghűléstől. Otthon, a hideg északon azonban nagyon kell vigyázni s mindenekelőtt nem szabad a meghűlést kezdetben elhanyagolni. Azután a legfontosabb, hogy a legközelebbi gyógyszerárban vagy drogeriában egy doboz valódi Fay-féle szódenni ásványpasztillát vegyen az ember 1 korona 25 fillérért és előírás szerint használja. Ha ez megvan, akkor le lehet mondani Nizzáról, mert a Fay-féle valódi szódenni pasztilla is megvédi az egészséget.

Főképviselet Magyarország és Ausztria részére:
W. Th. Guntzert, cs. és k. udv. szállító, Wien,
IV./l. Grosse Neugasse 17.

REGÉNYCSARNOK.

Rózsika.

Irta: White Mellville G. J.

— Angolból. —

(Folytatás.) 14

A hideg és éhség — mert nem volt lehetőség ily szigorú időben e kettőtől menekülni — valószínű rossznak tűnt fel Rózsika előtt, melyet csak türelmetlenül és elégedetlenül tudt elsenvedni.

Rózsika szegény sorsa miatt roskadozó, levert elcsüggedt, bosszus lett, még Péter irányában is s a gróffal bosszantá őt, ha csak egy nap elmulasziá látogatását. Ki ánta, bár ne jött volna soha — csodálkozott hogy nem jön — s remélte ezen egész idő alatt, hogy el fog jönni megint.

IV. FEJEZET.

Coupet-éte.

Nem mindig a legderültebb hajnal előzi meg a legszebb napot — az aranyos nap felkeltét gyakran felhők s vihar követi délen. Soha nemzet nem lelkesíté oly lelkes fogadtásban jövendő királynőjét, mint a francia nemzet Maria Antonietet, midőn az ország határán átjött: a legzseretetre méltóbb fejedelmi nő volt, ki valaha trónt ékesített — a legbüszkébb, a legbátrabb s a legjobb indulatu hercege, kit valaha a vérpadra hurcoltak.

— Milyen népmeg ez! kiáltá fel első fogadtásakor, amaz ezer meg ezer ember által, kik egymást letiporták Páris utcáin, csak hogy hintájához közel térhessenek. — Madame, — felelé az udvarias de Brissan herceg, — a Dauphin engedelmével ez egy tömeg szerető! Es nem teit bele egy 11 emberöltő s ugyazaz a tömeg vad szitkozódásokat ordítva, dühöngött a guillotine körül, keszkenőket vérébe mártogatva.

De az első néhány évben megérkezte után, ki volt oly népszerű, annyira imádták, annyira szeretett új hazájában, mint a fiatal ausztriai főhercegnő, a francia trónörökös menyasszonya? S néltán, mert a hír soha nem szűnt meg példákat elbeszélni az ő jószívségéről, nyájságáról, önzetlenségéről, könyöradományairól és jóakarataról. Egykor valamelyik szolgának a

lova megrugta őt vigyázatlanságból s a szolgát a bántódástól az által menté meg, hogy ez esetet soha fel nem említe. Egy más alkalommal feltörtötztatá az ebeket, lovasokat s Frankon királyának egész vadász kíséretét, csak hogy ne kelljen egy szegény paraszt vetését összegázolni, mely még lábón állt.

Egy jobbágyát, ki keretjében dolgozott s kit egy üldözött szarvas csaknem halálra sebezett, saját térdén ápolta, sebeit saját kezével kötözte be és saját költségéből adatott neki nyugdíjat. Egy szolgálaton levő tiszt a királyné kívánságára egy szekrényt mozdított el annak termeiben s vigyázatlanságból úgy lehorzolta saját halántékát, hogy az vérezní kezdett. Az egész udvar észörnyülködött, hogy Frankon első hölgye leereszkedett őt ápolni és neki enyhülést szerezni, de a kapun kívül levő tömeg az ily fejedelmi leereszkedést a lelkesedés és elragadtatás kiáltásaival üdvözlé. Nem volt átkozott osztrák akkor; hanem az ő büszkességük, kedvencük, szret t gyermekük, az ő jó ifju királynéjük, a szép s az imádozó.

Pár éve volt már férjénél, mielőtt valami reményt nyjtott volna, hogy örököszt hozand a trónnak; mindazonáltal a párisi halásznők, kik legelőször saját külön s petrunátusok alá vették, esküdözni szoktak, hogy a természet anyának szánta őt, mert oly annyira szereti a gyermekeket, hogy még az utcán játszó piszkos kis kóbor gyermekeken is megakad a szeme.

(Folyt. köv.)

A Kossuth-utca 4-4. letelek

D- VOSKIOS GYULA.

Aszodi Mihály

kávé, cukorka és déli-gyümölcs nagykereskedő üzletét február hó 1-én Sas palota Oláh hentessel szemben helyezi át Kossuth-u. oldal.

Aszodi

trieszti kávé, tea és angol rum aruházánál a 8 féle zamatu pörkölt kávé legjobb, legolcsóbb Kossuth-u. villamos motor üzemű kávépörköltjébe.

Aszodinál

Kossuth-utca, kakao és csokoládé vásár megkezdődött nagyban és kicsinyben olcsó árért. 2 kgr. kuba és gyöngykravé hérmertve 3 fnt 50 kr.

Téli idényre

theát, rumot, halkonzervek nagyban gyári áron. Zsur csemegéket nagyban és kicsinyben olcsó árban Aszodinál Kossuth-utca. Cukrástorták kaphatók.

Közgyűlési meghívó.

A Magyar Bank részvénytársaság Nagyváradon, 1910. évi március hó 30-án délután 4 órakor az intézet helyiségében

rendkívüli közgyűlést

tart, melyre a t. részvényeseket ezennel meghívjuk.

NAPIREND:

1. Az igazgatóság előterjesztése a részvénytőke telemeiése iránt.
2. Az alapszabályok módosítása.

Nagyváradon, 1910 március hó 10 én.

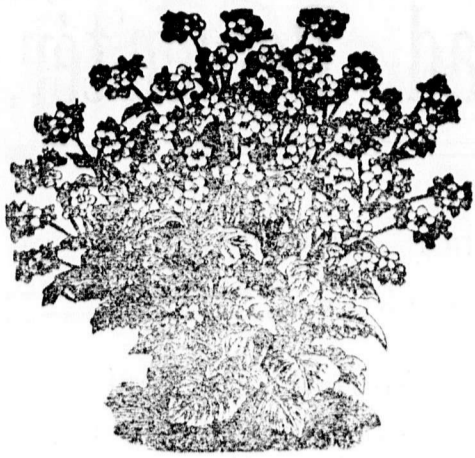
Az igazgatóság.

Hirdetések

felvétetnek a kiadóhivatalban

Alapítva 1850.

Alapítva 1850.

Van szerencsém a n. é. gazdaközönségnek ajánlani

a legkitünőbb

vetőmagyaimat.

Valódi eredeti kitüntetett

takarmányrépa-fajokat.

Obendorfi kerek sárga;

Mamuth óriás hosszú vörös, eckendorfi olajbogyó sárga palackalaku hosszú.

Államilag vizsgált, arankamentes, magyar lucerna, stíriai vörös löhere. Pázsit diszma vegyülek.

Angol perje muhar, búkköny, paprikaköles, cukor-cirok, kendermag, kék mák, dió, dug hagyma.

Gazdálkodó és kereskedő urak figyelmét felhívom jutányos áramra

Legjobb konyhakerti virágmagvak és gumók

A t. gazdaközönség b megrendeléseit a legnagyobb készséggel várva maradok kiváló tisztelettel:

Dell'Ortó Károly

magkereskedése a »Zöld Koszoru«-hoz. Nagyvárad, Szent László-tér.

Képes árjegyzéket kívánatra bérmentve küldök. — Vidéki megrendeléseket gyorsan és pontosan teljesítek, csomagolási költség nélkül.

A Baross-utca 60. számú házban

egy emeleti modern lakás, mely áll 4 szoba, előszoba, fürdőszoba és hozzátartozó mellékhelyiségekből

május hó 1-től kiadó.

Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál Kossuth-utca 4. szám.

Kecskeméthy István

Nemzeti szállodája, étterme és kávéháza, Kert utca, ipartestületi ház.

Van szerencsém, úgy a helybeli, mint a vidéki közönség b. tudomására hozni, hogy a Nemzeti szálloda összes vendégszobáit, sörcsarnokát, éttermét és kávéházát ujonnan átalakítottam azokat a mai kor igényei szerint berendeztem, a szobaárakat pedig leszállítottam. Egyben kiemelem, hogy nyáron át szép kerthelyiség áll a közönség rendelkezésére.

Jó magyaros konyhám, frissen csapolt kőbányai sör és sajátermesü boraimat mérsékelt árakon biztosítom vendégeim részére.

Naponta friss és izletes villásreggeli ebéd és vacsora. Abonensek elfogadtatnak, mérsékelt árak mellett.

Ugy a szállodát, mint a sörcsarnokot és éttermet személyesen vezetem s vendégeim pontos és előzékeny kiszolgálásáról mindenkor gondoskodom.

Szíves pártfogást kér tisztelettel

Kecskeméthy István,
vendégilős.

Központi Takarékpénztár Részvénytársaság Nagyvárad.

Felhívás.

F. évi január 30-án megtartott rendes közgyűlésünk 2500 drb 400 korona névértékű új részvény kibocsátásával intézetünk alapitokéjének kettő millió koronából három millió koronára leendő felemelését határozta el.

Ezen 2500 drb. új részvény átvételére a régi részvényesek elővételi joggal egy drb. új részvény, a közgyűlés által megállapított 440 korona árban, részükre fentartatik. E vételárban már bélyeg- és kiállítás díj beemfoglaltatik.

Az új részvények vételára után folyó évi január hó első napjától a befizetés napjáig 6 százalékos kamattal fizetendő, amennyiben az új részvényesek is már a folyó évi üzleteredményben részesülni fognak.

Ezen közgyűlési határozat folytán felhívjuk t. részvényesinket, hogy az új részvényekre elővételi jogukat bezárólag f. évi március első napjáig gyakorolni s ugyanakkor a régi részvényeket az elővételi joggyakorlására vonatkozó lebélyegzés végett pénztárunknál bemutatni sziveskedjenek. Folyó évi március 1-én az elővételi jog megszűnik és a megmaradt részvények 450 korona árban lesznek értékesítve.

A befizetések 1910. évi június 1-ig tetszés szerinti részletekben teljesíthetők, azonban az elővételi joggyakorlásánál részvényenként 40 korona befizetendő.

A közgyűlés által meghatározott vételárból, azaz részvényenként 440 koronából, 400 korona az alap-

tőkét illeti, a 40 korona felpénz pedig, a költségek levonása után, a tartalékalaphoz csatolandó.

A befizetésekről ideiglenes igazolványok adatkak ki, amelyek ellenében — az igazgatóság által megállapítandó időben — az eredeti részvények ki fognak szolgáltatni.

Az új részvények befizetésére vonatkozólag érvényben maradnak alapszabályaink 10 §-ának a késedelmes befizetésre vonatkozó intézkedései.

Nagyvárad. 1910. január 30.

Központi Takarékpénztár Részvénytársaság.

A néh. dr. Szmracsányi Pál volt nagyváradai megyés püspök hagyatéki ügyében az 1909. Ö. 116—28. számú végzéssel megbizattam 21.000 korona névértékű értékpapirnak közárverésen leendő eladásával és a befolyt vételárnak, valamint a birói letétből kezeimhez kiutalt készpénzből alakított tömegnek felosztásával. Ezen megbizás folytán a következő árverési hirdetményt bocsátom ki:

Árverési hirdetmény.

1. Folyó évi március hó 31. napján délután 3 órakor irodámban Nagyváradon (Szalárdi utca 4.) nyilvános árverésen el fognak adatni a következő értékpapirok:

a) A Keresztény szövetkezet Országos Központja miot szövetkezet Budapesten 50 drb. 101—150 folyó számú egyenkint 100 kor. névértékű üzletrésze.

b) 10 drb. Szepesváraljai helyi érdekű vasuti 467—476 folyó számú egyenkint 200 K névértékű 1895. évtől folyó beváltatlan osztalék szelvényekkel ellátott törzsrészvény.

c) 50 drb. Szepesváraljai helyi érdekű vasuti 636—650, 768—800 és 1801—1802. folyó számú egyenkint 200 korona névértékű 1907. évtől járó szelvényekkel ellátott elsőbbségi részvény.

d) 10 drb. Szmracsányi Pál püspök nevére szóló egyenkint 1000 korona névértékű 1158—1167. folyó számú 1908. évtől járó kamat szelvényekkel ellátott Gazdák Biztosító Szövetkeztének alapító okirata.

2. Árverelni szándékozók tartoznak 100 kor. bányapénzre letenni.

3. Az egyenkint 1000 kor. értékpapirok egy tömegben árverésiztetnek.

Vétők tartoznak a vételár és a vételi költség azonnal készpénzben befizetni és a megilletéket a papirokat átvenni.

A hagyaték ki tömeg felosztására határidőül folyó évi április 1-vel értesítem, hogy osztályrészeik felvétele végeztett személyesen vagy hitelesen igazolt meghatalmazott által jelenjenek meg, mert ellenesetben osztályrészeiket birói letétbe fogom helyezni.

Kelt Nagyváradon, 1910. március hó 11-ik napján.

Miskolczy Barnabás,
kir. közjegyző. Nagyvárad.

ALAPITTATOTT 1895-BEN.

DEO ADIUV ANTE!

ALAPITTATOTT 1895-BEN.

Imrek Károly épület- és műbutor asztalos Nagyvárad, Szaniszló-u. 46.

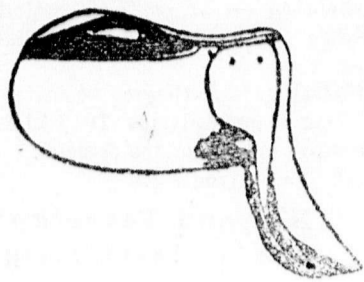
Tisztelettel értesítem igen tisztelt megrendelőmet valamint Nagyvárad és Biharvármegye igen tisztelt közönségét, hogy a szakmamba vágó mindennemű

épület- és műbutor munkákat

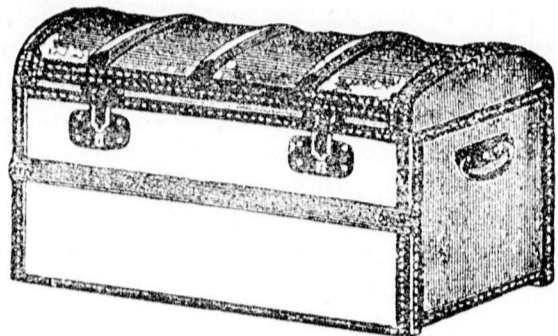
készítés végett elvállaloznak azokat a legnagyobb gonddal és izléssel a mai kor igényeinek megfelelőleg tetszésre készítek bármilyen színben és mintára előnyös árakért. Nemkülönb. mindenféle butorokat átalakítok, javítok, fénnyelést és mattolást szakszerűen eszközölök. Továbbá zárdák, intézetek, iskolák, egyesületek, gazdasági helyiségeinek felszereléseit, azoknak gondosan való jókarban tartását illetve javítását jutányos áron vállalom fel. Magamat, valamint cégemet a nagyérdemű közönség becses pártfogásába ajánlva, minek gyakoribb megbizásaiért esedezve vagyok kiváló tisztelettel **IMREK KÁROLY.**

Lakás és műhely Szaniszló-utca 46. szám. — Jó fiúk tanulóknak felvételnek.

Helyi és vidéki meghívására azonnal megjelenek.

LÖRINCZ MÓR Nagyvárad, Bémer-tér.

Legnagyobb raktár grammophon, beszélő gépek, alkatrészek és lemezekből.

Utazó bőröndök, elegáns kézi kofferek, női kézi tarsolyok, uti kosarak, kupé és vasuti méretben. Gyermekekocsik, velocipédek nagy választéka.

Sport és lovagló eszközök.

Fénykép szerek, lemezek és készülékek!

Kérjen árjegyzéket!

Nagyvárad város VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Raktáron tartjuk a javított **dr. Just-féle**

Wolfram lámpát

melynek áramfogyasztása az izzólámpával szemben **75** százalék **megtakarítást** mutat fel. 40 gyertyás **Wolfram** lámpa **darabja 3.60 kor.** 100 gyertyás **5 kor. 50 fill.**

Száraz izzólámpa darabja 72 fillér,

tehát 5 százalék kártell áron alul.

Mindenféle **izzólámpa különlegességek,** fénypéslámpák, ugyancsak **legolcsóbb áron kaphatók.**

Csillárok,

ívlámpák

állandóan nagy választékban kaphatók a villamos telepen külön e célra épített nagy

csillár-raktárunkat megtekintésre ajánljuk.

Ugyanott állandóan raktáron tartunk

villamos motorokat

1/4 lóerőtől 12 lóerőig minden nagyságban

Elvállaljuk

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, ívlámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb árak mellett.

Költségvetések ingyen.

villamos világítás

Telefon szám 514.

Főszerelő telefonja 55. sz.

Egész éjjel ügyeletes szolgáljat.

Uj üzlet!

Uj üzlet!

Villamos és légszesz felszerelési vállalat

Benedek Ferencz

Sas passage.

Telefon 946.

Raktáron tart villamos és légszesz felszerelési alkatrészeket. **Olcsó fény** társulat kizárólagos képviselője. Elvállalunk karban tartásokat légszesz villany házi esengőket és telefonokat. Költségvetéssel díjmentesen szolgálunk. Telefon hívásokra személyesen megjelenünk.

Kiváló tisztelettel

Benedek Ferencz

Marsoly és Risztó

különlegességek vaskereskedése

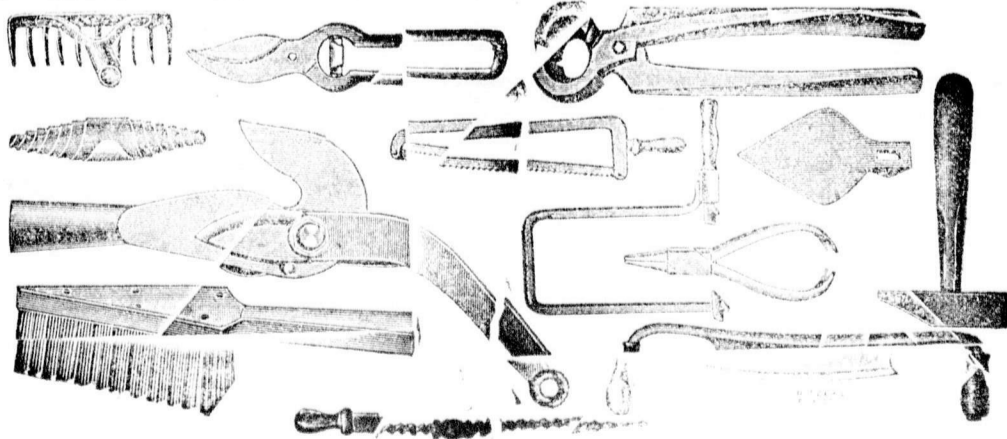
NAGYVÁRAD, Rákóczi-ut.

Kerti szerszámok

melyek készen benyelezve is **nagy választékban** kaphatók.

Metsző- és

hernyózó ollók
legjobb minőségben.

Mérlegek

sárgaréz tányérral
vagy márvány lappal

és súlyok

állami hitelesítéssel minden nagyságban.

M. kir. lőporáruda

s mindennemű töltények, vadászati felszerelések és vadászfegyverek raktára.